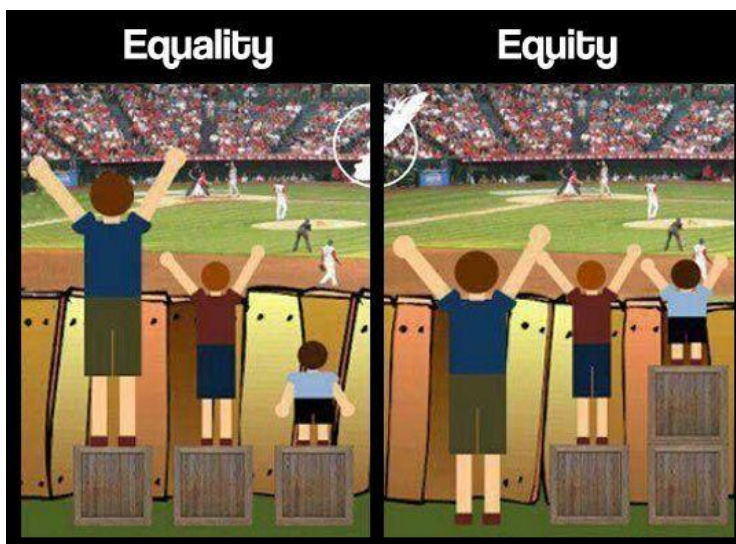

ESPOON VAMMAISNEUVOSTO
ESBO HANDIKAPPRÅD

VAMMAISNEUVOSTON LAUSUNTO OPETUS- JA VARHAISKASVATUSLAUTAKUNNALLE 20.4.2017

LASTEN KEHITYKSEN, KASVUN JA OPPIMISEN TUEN JÄRJESTÄMINEN

Varhaiskasvatuksella on tutkimusten mukaan suuri merkitys syrjäytymisen ehkäisyssä. Erityistä tukea tarvitsevien lasten tulevaisuuden kannalta oikein mitoitettu ja oikein kohdennettu tuki luo mahdollisuudet selviytyä jatkossa entistä paremmin.

Tasapuolisuus ei ole yhdenvertaisuutta, eikä edes taloudellisesti järkevää.

Vammaisneuvosto nostaa esiin erityisesti seuraavat asiat:

1. Osa lapsista tulee aina tarvitsemaan erityisryhmiä.
2. Riittävä erityisosaaminen ja riittävät henkilöstöresurssit turvattava
3. Toimivat ryhmät, riittävin resurssein
4. Tilojen tulee olla esteettömät ja toimintaan soveltuvat
5. Tarvitaan suunnitelmallista osaamisen ja mallintamisen kehittämistä

Perustelut

Lapsen oikeuksien ja YK:n vammaissopimuksen näkökulmasta vammaisen lapsen palvelut tulisi järjestää yhdenvertaisesti muiden kanssa, mahdollisimman laajan osallisuuden lähtökohdista. Samaan aikaan vammaisella lapsella on oikeus hänen tarvitsemaansa erityiseen tukeen. Jokaisen lapsen palvelut tulisi järjestää yksilöllisesti, ensisijaisesti lapsen edun mukaisella tavalla, siten että lapselle löytyvät järjes-

telyt, joissa yhdistyy tarpeen mukainen tuki ja mahdollisimman laaja osallisuus, eli oikeus kuulua yhdenvertaisena muiden lasten joukkoon.

Osa lapsista tulee jatkossakin tarvitsemaan erityisryhmää

Mahdollisuus erityisryhmään tulee edelleenkin säilyttää, jos lapsen varhaiskasvatus ja tarvittava tuki sitä edellyttävät. Kaikkia lapsia ei koskaan pystytä integroimaan ns. yleisryhmiin lasten vaikeiden vammojen ja/ tai sairauksien vuoksi. Erityisryhmässä lapsen tarpeisiin voidaan paneutua paremmin ja käyttää sopivia toimintamuotoja, lisäksi toimintaa voidaan järjestää tehokkaammin.

Riittävä erityisosaaminen ja riittävät henkilöstöresurssit

Koska vammaisen lasten tarpeet ovat hyvin erilaisia ja erilaatuisia, on järjestelyjen joustavuus ja räätälöitävyys tärkeää. Lapsen edun mukainen, yksilöllinen harkinta ja tukitoimien järjestäminen ei ole mahdollista kaavamaisten sääntöjen perusteella. Tukitoimien järjestämisessä keskeistä on, että käytettävissä on sekä riittävä erityisosaaminen että riittävät henkilöstöresurssit.

Esityksessä resurssit on määritelty vakioisti, tietämättä todellista tarvetta. Resurssien tulee olla riittävät, jotta lapsien tarpeet voidaan huomioida yksilöllisesti. Myös riittäviin avustajapalveluihin tulee varautua ja niitä tulee olla saatavilla tarpeen mukaisesti. Henkilöstöresurssien riittävyydellä on suuri merkitys tarvittavan tuen saamiselle sekä henkilöstön jaksamiselle ja motivaatiolle.

Toimivat ryhmät tavoitteeksi

Ryhmien kokoaminen edellyttää erityistä osaamista ja arviointia, jotta arki saadaan toimimaan. On tärkeää, ettei ryhmä koostu liian erilaisista lapsista, jolloin resurssit eivät riitä kaikkien tarpeisiin. Toisaalta myös haitallinen mallioppiminen tapahtuu silloin, kun vertaisoppiminen lähtee viemään ryhmää väärään suuntaan. Työntekijöillä on suuri merkitys ryhmädynamiikan ohjaajana (esim. kiusaamisen, syrjinnän ja yksin jättämisen estäminen).

Riippumatta palvelujen järjestämisen paikasta on tärkeää turvata tiivis yhteistyö vanhempien kanssa.

Tilojen tulee olla esteettömät ja toimintaan soveltuvat

Lähipäiväkoti-ajatuksen perusteella jokainen päiväkotitulee olla esteetön ja soveltuva erilaisten lasten tarpeisiin. Tilojen tulee mahdollistaa myös erilaisten toimintamethodien käyttö. Erilaisille apuvälineille tulee olla tilaa. Lasten yhdenvertaisuus ja syrjäytymisen ehkäisy on turvattava kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä.

Tarvitaan suunnitelmallista osaamisen ja mallin kehittämistä

Lakeijan ja Kilon päiväkotien erityisryhmien lopettamista perustellaan samoin perustein, vaikka välissä on useita vuosia. Perusteina olivat tasapuolisuus ja ongelmat

osaamisen jakamisessa. On huolestuttavaa, ettei organisaatio ole pystynyt oppimaan aikaisemmista virheitä ja kehittänyt osaamisen jakamisen toimintamalleja. Nykypäivänä on tärkeää, että organisaatio pystyy jakamaan osaamista suunnitelmallisesti ja kehittämään omia toimintamallejaan jatkuvasti.

Yhteenveto

Esityksen lähtökohta on voimakkaat säästötavoitteet, kustannustehokkaammin useammalle lapselle. Esitys vaikuttaa hyvin teoreettiselta, joka ei ota huomioon käytännötilanteiden monimuotoisuutta eikä lasten erilaisuutta. Tarvitaan vielä kehittämistä ja selkeää tahtotilaa asioiden ratkaisemiseksi. Ehdotamme asioiden työstämistä eteenpäin ja vaiheistettua käyttöönotto sekä kehittämistä saatujen kokemusten perusteella.

Espoossa 21.4.2017

Pirkko Kuusela
Vammaisneuvoston puheenjohtaja

Hanne Österberg
Vammaisneuvoston sosiaali- ja
terveyspalvelujen työryhmä, vetäjä

Viite Lausunto perustuu vammaisneuvoston kokouksessa 6.4 esitettyyn materiaaliin

Jakelu: Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta

Tiedoksi: Vammaisneuvosto